

FELELŐS SZERKESZTŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Székesfehérvár 1.

Telefonszámok:

Szerkesztőség | 2-08.

Kiadóhivatal

Nyomda: 2-08.

Felelős szerkesztő: Hajós József

A zsidó sajtó kirohanása Főispánunk, a kath. papság- és a keresztény sajtó ellen.

I.

Lapunkban már megirtuk, hogy a keresztény vezérér-fiak részénytársasági alapon központi sajtóvállalatot, illetve keresztény, modern színvonalán álló, versenyképes nagy napilapot akarnak alapítani. Mondjuk ki nyíltan: olyan napilapot akarnak, mely versenyezni tud a Pesti Hírlappal, a Nap-pal, Az Est-vel és a többi nem keresztény napilapokkal.

Ha e nagy koncepciójú terv megvalósul, a liberális, szabadkőmíves és zsidó sajtó titáni erejű ellenfelet kap. Világnézetek csatáit vivja majd az új nagy keresztény napilap a zsidó-szabadkőmíves sajtóval. És nem lehetetlen hogy az óriási szellemi tőkés és milliós alapokra épített keresztény sajtó legyűri majd ellenfelet.

Ettől a lehetőségétől máris reszket a zsidó sajtó és tájékozó dühhel, epébe mártott tollal ír a most még csak alakulóban levő központi sajtóvállalat — s annak vezetői ellen.

Ma már az elemi iskolás gyerek is tudja, hogy a sajtó az a nagyhatalmi tényező, mely a szellemek csatáján az eszmék, elvek és világlátások csatáira eldönti a harcot. Amely szellemi irányzatot a sajtó védi, az, ha téves, hamis, vagy gonosz is, diadalra jut. Példa erre a szabadkőmívesesség és a bankuralom. De amely szellemi irányzatot sajtó nem támogat, az lesiklik, háttérbe szorul, még akkor is, ha igaza van, ha nemesebb elveket hirdet, sőt akkor is, ha a nép, a nemzet, a család és egyesek boldogulásának kulcsát foglalja magába. Mert a közvéleményt lelkes gondolkodók és lelketlen spekulánsok irányítják éppen a sajtó által.

Hazánkban a keresztény

érdekek érvényesülése azért szenved, mert nincs erőteljes keresztény sajtónk.

Ezt akarják most végre megalkotni. Megértjük az ellentábor felriadását, de undorodva halljuk azokat a nem emberhez illő hangokat, melyek a felriadásukat jellemzik és mely hangokat kottára szedve napi lapjaikban közlétesznek.

Hogy bebizonyítsuk azt, hogy nem rossz álomban halott macskazenét hallottunk, sem a Hold-szonátát értettük elfogult halucinállással sakál üvöltésnek, hogy nem rémeket látunk s nem falra festett ördögök ellen hadakozunk, szösz szerint közöljük itt, a Nap tegnap előtti számából ezt a cikket:

Bangha páter és társai.

A központi sajtóvállalat részvénytársaság címen papi napilapot alapító (— táviratcím: paplapító —) reakciós érdekszövetkezet szervezkedését tegnap számban részletesen ismertette A Nap. Ujra vissza kell térnünk erre az osztály, faj és felekezeti ellen izgató hecckompaniára, amely éppen kapóra jön most, mikor a vérző világ sebeit az egyenlő jogok elve alapján akarják meggyógyítani az emberiség legkiválóbb képviselői, államférjak, tudósok, munkásvérek és a mai szerencsétlen kor legigazibb apostolai: a jobb kort hirdető, indulatoktól mentes írók és költők.

A klerikalizmus, a legdühösebb uszításá jelében aszerkezhető sajtóvállalat fegyverhordozói között négy koalíciós főispán találtunk: Károlyi József grófot, Rainprecht Antal, Steiner Györgyöt és Széchényi György grófot. Ennek a négy — egyéb ként teljesen ismeretlen — urnak szereplése hivatalos bélyeglet nyom a sötét társaság irányára és céljaira. A demokráciával azélhámló kormány négy vidéki kiskirálya írta alá az előkészítő bizottság felhívását, levélközve az alkalmi maszkará, amellyel a hatalomra

való törtélekor szabadelvűségét és népszerűséget színlelve, takarítottak. Most hogy céljukat érték, két heccpáter: Bangha és Buttykay urak védőszárnyai alá menekültek. A demokrácia alól mi már régóta látjuk kifügyni a jezsuita lólabát. Magyarország liberális polgársága, a többé meg nem tévesztendő értelmiség, iparos és kereskedő, az öntudatra ébredt munkásság és mindenki, aki végre tartható civilizált életet öhajtt ebben az ezerszer becsapott, elbolondított országban, nagyon jól tudja, mit várhat Bangháéktól és koalíciós csuhabordozóiktól.

A magyar nép — s ezt meg kell érteni, nem adja oda magát eszközül a nagy vérontás után undorító belső viszálykodásokra, testvérgyilkosságokra, — ez a nyugodt és bölcs nép szeretetben és egyetértésben ajrjaszűletni, erősödni és boldogulni kíván. Ha belébetegsznek is a Bangha páterek és a koalíció többi szédelgő.

Ezt írja A Nap. Dűhtől habzó nyálával fecskendezi be azt a tervet, melytől mi a keresztény diadalmas világnézet érvényrejtését várjuk. Ha nekünk életrevaló, minden tekintetben versenyképes napilapunk lesz, akkor nyert ügyünk lesz, felvirul újra a a kiszáradt, elhervadt keresztény Magyarország.

Ezt a nagy akciót megindító vezető férfiakat A Nap: osztály, faj- és felekezeti ellen izgató hecckompaniának, reakciós érdekszövetkezetnek nevezi.

Kérdjük minden épeszű embertől: Ha szabad volt a zsidó liberalizmusnak megszerezni a mai zsidó sajtót, ha szabad volt egy zsidó cukorbarónak megvásárolni egy nagy napilapot, hát miért nem volna jogunk nekünk keresztényeknek szintén megszerveznünk egy nagy, valóban nagy sajtóorganumot, mely a Nap-ékkal, Estékkal, Déli- és Pesti Hírlapokkal, Világékkal, Népszaváékkal és minden zsidó liberális és szabadkőmíves sajtótermékkel szembe tud állni.

Versenyképes lapot akarunk. Vegyük fel a versenyt és győzzön a jobb! Ez az elv még akkor is tiszteletreméltó,

ha merőben merkantilista, vagy börszianer szempontból nézi valaki (mondjuk egy elfogult zsidó) a világot.

A „Nap”-éknak nem tetszik, hogy a központi sajtóvállalat előkészítő bizottságának felhívását négy koalíciós főispán írta alá. Mi azonban büszkék vagyunk arra, hogy e „négy vidéki kiskirály” közt van Károlyi József gróf főispánunk.

Mi ez alkalommal az egész magyar keresztények lelkesedésével: őszinte ragaszkodással köszöntjük a mi szeretve tisztelt főispánunkat. Megkülönböztetett tisztelettel tekintettünk fel rá eddig is, de most, amikor a keresztény magyar sajtó megteremtésének alapvető munkásai közt látjuk Öt, még inkább lelkünkhez kapcsolódott, mert megismerjük gróf Károlyi Józsefben azt a főurat, aki nemcsak vallásos, hanem agilis hittel él, nem csak demokratizmust hirdet, hanem beáll előmunkásnak abba az uttór munkába, mely ut, ha elkészül, a keresztény Magyarország, szebb, boldogabb jövőjéhez vezet.

Most, mikor a legfontosabb keresztény mozgalom megindul, kérjük Károlyi főispánurunkat: legyen a mi „vidéki kiskirály”-unk. Az első királyi gesztust már megtette, mikor az előkészítő sajtóbizottság felhívását aláírta. Legyen királyunk továbbis; fennkölt királyi gondolkodását nyilvánítsa előttünk a keresztény sajtó nagy ügyének előmozdítása, — megvédése által.

Ellenfeleink számára pedig megjegyezzük, hogy ez a cikk nem hízlelges a Főispánunknak — hiszen nem szorul rá, mi pedig nem akarunk hízlelges lakajok lenni, — nem is pumpanó, ver ez a cikk, mert a mi Főispánunk a királyi gesztust a keresztény sajtó iránt már megtette, nemcsak erkölcsi tőkével. Ez a cikk a különös nagyrabecslülésnek, — a ragaszkodó hódolatnak, oly kifejezése melyet nem csupán egyéni vélemény sugallt, hanem ez: egy keresztény vármegyének, sőt,

az egész keresztény Magyarország lelkületéből merített irás.

Eljen a keresztény sajtó nagy ügyét elősegítő Főispán Urunk!

A város közegészsége.

December havi kimutatásunk a többi háborús hónapokéval egyezik.

Született 37. 1000 lakos után 1,0 pro mill. Ebből törvényes fi 18, nő 14. Házasságon kívüli fi 2, nő 3. Halva született 1. Házasságtól 12. Elhalt 104. 1000 lakos után 2,99 pro mill. Ezek közt fi 74, nő 30. Ebből 7. éven alul volt törvényes fi 4, nő 3. Házasságon kívüli 0. A polgári kórházakban elhalt 25 katonai személy, nincsenek beszámítva a halottak közé, de a miniszterileg megállapított 35 fehérvári hósi halott be van számítva. A halálozások a születéseket 67 elmulják fölül de, ha a polgári kórházaknak 6 idegen halottját leszámítjuk, úgy a népesség apadása 61 lesz.

Nevezetesebb halálokok. Vele-született gyengeség 4, görcsök 1, gyermekaszály 1, difteritisz 3, vérhas 1, (1 katonai), tüdőlob 5, (1 katonai), tuberkulózis 18, (11 katonai, 1 orosz), gula 2, vizekór 2, aggkór 30, egyéb természetes halál 3, (katonák), sebesülés 5, (katonák).

Járványra fajulható kórok állása. Hasitífusz maradt 3, szaporodott 4, összes 11. Gyógyult 7, maradt 4. Difteritisz maradt 3, szaporodott 12, összes 15. Gyógyult 12, elhalt 3. Vérhas maradt 12, szaporodott 8, összes 20. Gyógyult 17, elhalt 2, (1 katonai) maradt 1. Heine-Medin maradt 1, gyógyult 1. Kül-tetés tifusz volt 2, gyógyult 1. (orosz fogoly betegen hozva), maradt 1, (katonai távirada ezred-beli, betegen érkezve).

Járványkórközi jelentés, maradt dec, 1 re 10, felvételét 8, összes 18. Gyógyult 11, elhalt 2, maradt 5. Ápolási napok száma 258.

A magyar vöröskereszt egylet székesfehérvári választmánya által pályaudvaron fenntartott betegnyugvó állomása jelenti, hogy vasuton érkezett 2472 sebesült és beteg, itt maradt 576, tovább ment 1896, itteni kórházakból vasuton elment 1354. Frissítőt kapott 4368, új költést 474, gyógyszerét 647, egyéb szerelvényt (bot, mankó) 75. Ezenkívül kiosztott 1682 reggelt, 1593 ebédet, 1858 oszonnát, 2151 vacsorát, azonkívül 600 drb. szivart, 3500 cigarettát, 200 csomag dohánnyt. A háború kezdete óta (1914 aug. 3), vasuton érkezett 431843 sebesült és beteg, itt maradt 91520, tovább ment 340323, itteni kórházakból vasuton elment 88026, frissítőt kapott 501475, új költést 8485, gyógyszerét 10188, egyéb szerelvényt 6579.

A vízvezeték bakteriológiai viz-

sgálata semmi rendellenességet nem mutatott. A tisztító főnyosi hivatalba érkezett vagy onnét indult csen.

vagy közbeeső intézkedéssel ellátott 154 ággydarab, hátralék nincsen.

Hatósági szegénygondozás.

II.

Összefoglalom az érveket, melyek a hatósági szegénygondozást sürgetik még ott is, ahol — mint nálunk — fejlett magánszegénygondozás van. Ezen érveket nyilvánosan tárgyalják ma minden szegényügyi anketten; a budapesti 1914 évi kongresszuson, bár e kongresszus a magánszegénygondozás központosítását célozta, két beszéd hangzott el a hatósági szegénygondozás érdekében. Hiszünk, hogy mi is nyugodtan hozzászólhatunk a tárgyhoz. E fejtegetésnél teljesen eltekintek Fehérvártól, az általános társadalmi tekintettel, mert társadalmi reformkérdést helyi átmérővel csak egy város szempontjából nézni nem lehet. Ugyanakkor leszögezem, hogy mikor a magánszegénygondozásnak, mint rendszernek elégtelenségéről beszélünk, nem tagadjuk, hogy több helyen nagy lelkek, sok munkával dolgoznak e téren és valjuk, hogy a hatósági szegénygondozás mellett még mindig marad tere a magánszegénygondozásnak, amikor az illetőség meghatározása nehéz, főleg pedig, ahol valakinek anyagi helyzete önhibáján kívül megingott s egyszeri pillanatnyi segíty

helyzetén segíthetne. De e magánszegénygondozásnak öszhangban kell lennie és a kapcsolatot meg kell találnia a hatósági szegénygondozással.

Tételeim: csak a hatósági szegénygondozás alkalmas rendszer arra, hogy idővel, ha teljesen kifejlődik, igazi szociális értelemben oldja meg a szegényügyet, de az is csak akkor, ha a hatósági tényezőhöz társadalmi — főleg női munkaerőt kapcsol.

Hatósági szegénygondozásra szükség van:

1. A város több szegényalapot kezel. Idők folytával ezen alapok újjal szaporodnak. Ezen alapok kamatait csak objektív környezeti tanulmány s megfelelő szegénygondozás mellett lehet hasznosan kiosztani. Erre pedig a hatósági szegénygondozás képesíti a várost.

2. Az 1886 ik évi XXXII ik t. c. köteleességére teszi a városknak és közegeknek, hogy az illetékeséggel bíró szegényeit ellássa. E törvény követelte szegénygondozás meg is történt. De közismert dolog, hogy milyen szigorúan áll a községi szegényellátás. A községi s városi szegényellátásnak meg kell változnia úgy a mérték, a primitív és antiszociálj.

A könyvnyomtatás kezdete Franciaországban.

A „Typographia” c. lap egyik érdekös közleményét ismertetjük ez alkalommal.

Franciaország régi, híres egyetemének, a párisi Sorbonne-nak két lelkes tanára, De La Pierre János és Fichet Vilmos, attól a nemes szándéktól vezéreltetve, hogy egyrészt az egyetem hallgatóinak könyveket nyomatathassanak, másrészt pedig, hogy a sorstól legkevésbé kegyelt tömegek számára hozzáférhetővé tegyék a tudás és művelődés legfontosabb eszközeit, alhatározták, hogy a Rajna partjairól német könyvnyomtatókhoz fogadják. Így érkeztek meg egy szép napon Páris városába: Freiburger Mihály Kolmárból, Gering Ulrik Konstanzból és Krantz Márton Steinból.

A műhely a Sorbonne épületében, éppen az egyetem priorátus kinevezett De La Pierre lakosztályában állították fel.

Az első párisi könyvnyomtatók bizony nem igen dicsekedhettek valami gazdag nyomdai felszereléssel. Természetesen ezekkel mindössze egy egyszerű faprésből, meg egyetlen fajtá betűanyagból állott.

A szélesfelületű gyorsajtók csak három évszázaddal később találta fel. Azokról a vas és acél-szörnyetegekről, amelyek öránként ezrel meg ezrel ontják a papírlapokat, folyóiratokat, árjegyzékeket, stb. akkor még álmodni sem mertek. Nem érezték a

szükségét a különböző nagyságu egyszerű betűknek, még kevésbé azoknak a számos cím és diszbetűknek, amelyek ma nélkülözhetetlen kelléke egy jól felszerelt modern nyomdának. Akkoriban egy meg lehetőségs nagyságu és vastagságu, könnyen olvasható betű is elegendő volt.

Minden nyomdász maga veste és öntötte betűszükségletét szívese szerint, és azoknak rendszerint a használatában lévő kézírás jellegét adta.

Mint a kézzel írott könyveknél, úgy a nyomtatott könyveknél is mindjárt az első oldalon kezdődött a szöveg. Akkor még külön címlapok szedését teljesen felesleges dolognak tartották.

Ugy a könyv, mint egyes fejtezetek kezdeténél kis négyzet alakú helyeket hagytak üresen, amelyekbe kezdőbetűket rajzoltak vagy festettek.

A könyv első oldalát legtöbbször szépen és gondosan festett szegélyszalagokkal ékesítették, amint ez a kézzel írott könyveknél szokásban volt. A könyvmásoló helyére a könyvnyomtató került. Ezért nevezték akkor a könyvnyomtatást „érbetű új írásmester-ség”-nek.

A Párisban nyomtatott első könyvek ilyen feltételek közt készültek el.

A német könyvnyomtatók, hogy meghálálják a tudományért és művészetért heváló és a haladás

iránt mindenkor fogékony párisiak szívélyes fogadtatását és vendég szeretetét munkálkodásuk első termékeit Páris városának ajánlották.

„Miként a nap — úgymond — mindenková elszórja fényét és világszöveget terjeszt a földön — úgy terjeszted te is, Páris, Franciaország fővárosa, a műzemok és könyvtárak táplálója a tudományt a világon, Fogadd szívesen a Franciaország földjén és a te falaid között általunk nyomtatott első könyveket!

Mihály, Ulrik és Márton mester készítettek ezeket és fognak készíteni neked még többeket is.” Igértüket az idegen könyvnyomtatók be is tartották, amennyiben 1470—1473 ig nem kevesebb mint 23 kötetet készítettek, valamennyit latin szöveggel.

Kiváltságos személyek, udvari méltóságos és fejedelmek is érdeklődtek a Sorbonne könyvnyomtatói iránt. D'Estouteville Róbert, XI-Lajos főkamaraása pártfogásába vette őket János, Bourbon és Auvergne hercege egy 2472 illi párisi tartózkodása alkalmával meglátogatta szerény műhelyüket, buzdító szavakat intézett hozzájuk és távozásakor bőkezűen megajándékozta őket.

1472 áprilisában Krantz Márton, Gering Ulrik és Freiburger Mihály együttesen ajánlják fel XI. Lajos királynak Rodriguez zamorai érseknek „Az emberi élet tükrö” című könyvét, amelyet éppen akkor nyomtatottak ki latin szöveg

A könyvhöz csatolt kísérőlevelet nemrég féderle fel Claudin francia tudós a londoni British Múzeumban. Ez az okmány rendkívüli fontosságú a francia könyvnyomtatás történetének szempontjából. A leghatározottabban bizonyítja, hogy XI. Lajos nemcsak hogy nem viseltetett közönyösséggel a könyvnyomtatás iránt — mint azt általában hitték, — hanem éppen ellenkezőleg, becsülte és pártfogolta azt.

„On olyan jóindulatú viselkedést irántunk — mondják a könyvnyomtatók, — hogy azt sohasem lassúnk képeket Önnek meghálálni.

Velünk itt Párisban, az Ön királyságának fővárosában nem úgy bántak, mint idegen országok lakóival, vagy — amint külföldről idevetődött egyszerű utasokkal bántani szoktak, hanem mint igazi polgártársakkal, akik teljes szabadságot élveznek. Ez a bánásmód olyan szívélyes, hogy sehol sem találhatnánk nagyobb szabadságot, mint a milyent jelenleg élvezünk, mi, kik egyesegyedül az Ön kegyességének köszönjük mindezt és éppen ezért a legnagyobb örömmel és készséggel nyomtatunk itt könyveket, hogy hozzájárulhassunk az Ön uralkodásának híréhez és dicsőségéhez.

Ámbár nem vagyunk még abban a helyzetben, hogy azt az Ön tetszésére máltó módon tehesük, de meg fogunk tenni erre vonatkozólag tőlünk telhetőleg minden lehetőt, mert mi

segélyzési módot, mint a lelki létét illetőleg. Ezt adja meg a hatósági szegénygondozás. E két érv oly fontos, ha más érv nem ajánlaná a hatósági szegénygondozást, akkor is meg kellene alkotni. A statisztika szerint a leg több illetékesség-bíró szegény ellátása abból áll, hogy községében koldulási engedélyt kap a szegény.

3. Csak hatósági szegénygondozás képes a szegényügy igazi szociálpolitikai megoldására. Mit értünk szociálpolitikai megoldás alatt? A feleletet példában adom meg. Fehérvár egyik szegény családjához vezetett utam. Az apa 37 éves. Két éve gyomorakban fekszik. A szoba, mely konyha is egyszerre, teljesen egészségtelen. S ott van a beteg hat gyermekkel. Az anya mosni jár, a gyermekek csavarognak s szülnek. Így lett a betegség hat fiatakoru bűnöző s később csavargó megteremtője.

A beteg apa falusi illetőségű, évi 120 kor. segélyt kap községétől. Egy ideig községet terhére volt ugyan kórházban, de a mi kórházunk a gyógyíthatatlan betegeket nem tartják; bizonyos idő múlva, tehát öt is elbocsájtották. Mi itt a megoldás? A helyes szociális megoldás a következő: Az apa a gyógyíthatatlan betegek kórházába viendő. A gyermekeket vegye a napközi otthon kezelésbe reggel hatól estig, míg édes anyjuk értik nem jön a napközi otthonból járjanak iskolába. Így látam Berlinben. De ki fogja felállítani a gyógyíthatatlan betegek kórházát. Magyarországban egy van (40 ágyval). Ki fog napközi otthont létesíteni s fenntartani? A hatóság progresszív szegényedő-

al legjobb akaratú és szándékkal vagyunk eltelve.

Mit tehetnénk egyebet, ami kellemes lehetne egy nagy felelemnek, mi, a könyvnyomtatás művészetét az idegen, alázatos mesterek? Mit nyújthatnánk más, egy ilyen hatalmas kitalálnak, mi, akik szegények vagyunk?

Két esztendővel később XI. Lajos azzal is megjutalmazta az alázatos német könyvnyomtatókat, hogy kiadta nekik az állampolgári oklevelet.

1473 május havában önállósították magukat és a Szent Jakab utcában az Arany nap cégér alatt nyitottak műhelyt. Itt nagyobb arányban kezdték fűzni mesterségüket. Betányagukat megszaporították, és megújították, később pedig már tanulókot fogadtak és jeles segédek neveltek.

Egy évvel később két munkásuk César és Stoll ugyanabban az utcában, két házal lejjebb A hatyulovagja címerrel nyitott nyomdát.

Ezután a francia munkások társultak és ugyancsak a Szent Jakab utcában a Jakobinusok kolostora mellett alapítottak egy A zöld lujtóhoz címzett nagyobb szabású nyomdávállalapot. A sor bonnisták (De La Pierre és Fichel) példájára a Navarrai Vilmos kollégiumnak egy jeles tanára, Tardif vette kezébe a vállalat irodalmi vezetését, aki egyszerre mind a korrektori teendőket is végézte.

László Desző.

ból! Kétfélek a szegények munkaképesek s munkaképtelenek. A munkaképeseknek munkalehetőséget kell adni, ha pedig dolgozni nem akarnak, dologhába kell kényszeríteni, a munkaképtelenek pedig intézetekben, szegényházakban helyezendők el, hogy ne akadályozzák a családot a kenyérkeresésben. A dologhába rendőri hatalom viszi be a koldust s rendőri kűlő őrizet tartja fenn a rendet, bent pedig rendszeres nevelés, munkára szoktatás folyik. Előttm van a nagy Vésztaljai telep Marientalban trapisták vezetés alatt — magam láttam mit lehet nevelni az utca részeges csavargóját. Egy napot töltöttem azonkívül Billefelden. Meglátogattam a 4000 epileptikus számára berendezett intézetet, mely egész falut tesz ki. A telep játékszergyár egyszerűségi prot. diaconusok és diaconissák vezetés alatt, melyben a beteg, ha rohama nincs erejéhez képest dolgozik. West. falie összes epileptikusait idehozák, hogy otthon ne kösse meg a kenyérkeresetben a családot. Ily súlyos szegénygondozásra csak hatósági szegénygondozás képe. Vele szemben a magánsegélygondozás, bár mennyi lélek s kedvesség legyen benne csak kiskerület próbálgatás.

S ha állít is a magánsegélygondozás intézményt, a próbálgatást teljesen céltalannak tartom. A magánsegélygondozás n. i. sohasem fog elég intézményi felállítani s azt fenntartani.

Azért újból állítom: igazi szegényügyi koncepció csak hatósági szegénygondozás mellett lehetséges. Nem mondom, hogy ez Fehérvártól máról holnapra meglesz; de le kell tenni az alapot, meg kell nyitni a szegényügyi irodát.

A béketárgyalások kedvezően fognak befejeződni.

A magyar miniszterelnök nyilatkozata a béketárgyalásról.

Budapest, jan. 9.
Breszt-Litovszkban folynak a béketanácskozások. A várható eredményt a legjobban Yekeler Sándor magyar miniszterelnök jellemzi, aki egy berlini lap tudósító előtt kifejtette, hogy az Oroszországgal folyó tárgyalások kedvezően fognak alakulni. Amikor a központi hatalmakkal való tárgyalás zavrba jutott, Trocki máris megrohanták Pétervárot, mert Oroszországnak feltétlenül szüksége van békére. Gazdasági tekintetben a plerimináris béke túl van az akadályokon. A jegyzőkönyv m. szövözezése azonban hosszú s fáradságos munkát kíván.

Megindult a forgalom Oroszországgal.

Budapest, jan. 10.
A kereskedelmi forgalom is megindult már Oroszországgal, mert a kereskedelem észrevette, hogy a béke jó uton halad. Az entente természetesen mindent elkövet, hogy a békét megakadályozza, azonban az oroszok elhatározott békekészségén mitsem változtathat apró csalafogásaival.

Újabb buvárhajósikerek.

Berlin, január 9. (Hiv. jel.)
Az Atlanti Óceánon és az angol csatornában öt gőzöst és egy vitorlásat süllyesztettek el legutóbb tengeralfutóink. Főképpen vegyszerekkel, és kőszénal voltak megrakva. A vitorlás körülbelül 2000 tonna volt.

HIREK.

— Trocki jegyzéke a pápához azonnali béke érdekében. A Temps szerint a Ruszkójo Slovo azt a hírt közli, hogy Trocki a pápának szóló jegyzékben doigozik, amely azt a felszólítást tartalmazza majd, hogy érvényesítse a katolikus néphez való befolyását a nyomban való békekötés érdekében. A népbiztosok tanácsa eltiltotta Trockijt a jegyzékek szokásos hangjának használatától és utasította a közt, hogy az "Öszentesége" mezezőlített kerülje. Ezzel azt akarták elérni, hogy a jegyzék a demokrácia okmányának tekintélyével álljon.

— A hatósági konyha kérdése a népjóléti miniszteriumban. Közöltük, hogy gr. Bathányi Tivadár népjóléti miniszter táviratilag magához kérte Kováts A. Sándor tb. tanácsost a fehérvári hatósági konyha vezetőjét, hogy vele a hatósági konyhák országos létesítésének kérdésében tanácskozzon. Kováts tb. tanácsos tegnap jött a miniszternél és értesültünk szerint tanácskozásának nemcsak az országos akció, hanem a mi hatósági konyhánk szempontjából is örvedetes eredményt lesznek. A miniszter megígérte, hogy a mintaszervén vezetett és kiűtönd beavált fehérvári konyha fenntartási költségeihez jelentékeny összeggel fog hozzájárulni. A miniszter figyelmét a mi hatósági konyhánkra Próházska Ottokár meggyépspódnák hívta fel.

— Az Uránia mozgólénykép-színházban ma (péntek) este fél 9 órakor mutatják be a Monte Gabriele-nak a mi viláz 17-es honvédeink által történt megvédését. A filmen le fog perenni előtűnk az a történelmi-jeg is nagyjelentőségi epizód, hogy 17-es honvédeinknek hősi magatartással miként sikerült feltartóztatniok az előnyomulni szándékozó ellenséget. Mint értesültünk: a rendkívül érdekes előadásra jelen lesznek az előkelőségek közt dr. Próházska Ottokár meggyépspók, Gróf Károlyi József főispán és Lukács hadosztályparancsnok.

— A szűnügyben városunk Polgármestere a jogkört Sági Lajos rendőrfőkapitányra ruházta át.

— Jótékony adomány. Erzsébet főhercegnő a Székesfehérvári és Fejérmegyei Patronázs Egyesület fővédője, az Egyesület anyagi támogatása céljára ujabbán 200 K-t adományozni kegyes volt. Az 1916 és 1917 években adott 800 és 200 koronás adományokkal együtt a fensége eddig 1200 koronával járult hozzá a jótékony cél támogatásához. A Patronázs Egyesület áldásos működését élvezők nevében ez uton is hálás köszönetet nyilvánítja a nemes szívt adakozónak s ama óhajának ad kifejezést: vajha a szép példa minél szélesebb társadalmi körben követésre találna.

— A számonkérő szék a vármegyeházán január 15 én tartja gyűlését a Főispán elnöklte mellett.

— Wekerle a békeről. Wekerle Sándor miniszterelnök a Neue Freie Presse berlini tudósítója előtt a békatárgyalásokról egy nyilatkozott, hogy a préliminális béke remélhetőleg körülbelül tíz napon belül meg lesz. A miniszterelnök hangsúlyozta, a préliminális szót, mert az általános béke közelségében, úgy látszik, nem bízik.

— Kétzázezer tízfuszbeteg Moldyában. A bolsevikiek katonai szaklapja a román szocialista bizottság „Semmit se adjatok a román oligarchia hivatalos képviselőinek!” című fölhívását közli. A fölhívás csemetei Románia szénvédőit és azt mondja, hogy Moldva egyetlen nagy kórház és temető. 200.000 ember betegedett meg tízfuszban, közülük 80.000 meghalt. A falvak kísérültek, senkinek sincsen rubája, se enniválója. A mai román kormány a szerezcsellenség kormányja. Az oroszok kötelesege, hogy ettől a reakcionárius kormánytól minden támogatást megtagadjon és segítsen a román szocialistáknak a kormány megbuktatásában.

— Harctéri sebesült forgalom. A magyar vöröskereszt egy t. székesfehérvári választmánya által a pályaudvaron fenntartott betegnyugvó állomása jelenti, hogy december hóban vasutón érkezett 2472 sebesült és beteg, itt maradt 576, tovább ment 1896, itteni kórházakból vasuton elment 1354, Frissitőt kapott 4368, új kötetét 474 gyógyszerrel 647, egyéb szerelvényt (bot, mankó) 75. Ezenkívül kiosztott 1682 reggelit, 1593 ebédet, 1858 oszonnát, 2151 vacsorát, azonkívül 600 drb. szivart, 3500 cigarettát, 200 csomag dohányt. A háború kezdete óta (1914. augusztus 3) vasuton érkezett 431843 sebesült és beteg, itt maradt 91520, tovább ment 340383, itteni kórházakból vasuton elment 88026, frissitőt kapott 501475, új kötetét 8485, gyógyszerrel 10188, egyéb szerelvényt 6579.

— Jótékonyaság. A mezillábasok javára a Butorszövetkezet 250 K, báró Gudenus Ervin 50 K. Mászáros Pál (Farkasgyepű) pedig 6 koronát adományoztak.

— Halás szerettel gondolunk mindazokra, akik nagy fájdalommal megosztottak, nyihitették; és ezután mondanak szívóbb köszönetet — **A gyászoló Héjj család**

— A jövő hét szenzációja a Cabiria bemutatója lesz az Apolló színházban. Senki el ne mulassza előre jegyéről gondoskodni.

— Szeplő, májstói pörben az arisztokratikus ápolására, biztoshatású szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Laktine), mely párszori használat után az arcobáronsonymává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 1 50 K. Nagytégely 3 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerháznál.

Közhögés ellen kitűnően bevált házi szer a „Siörk pasztilla. Egy doboz ára 1 korona. Kapható Szűts Róbert Károly királyi téri gyógyszerháznál.

Utcai elárulásra iskolából ki maradt gyermekeket és leányokat magas fizetés mellett azonnal alkalmaz a kiadóhivatal.

Színház.

A színházi iroda jelentése.

A Sztambul rózsája szíjatos előadásait, hogy változatosabbá tegye az igazgatóság, a vezető kómius szerepet felváltva játszatja. Így ma este Müller Flórián, a Midillit elszóktató német ficsurt, a melyet a három első előadásán Váradi Lszó kreált, Ligeti fogja játszani. Mezei Margit, Vida Ilus és Falussy szerepeiket továbbra is megartják.

Szombaton délután a gyermekek részére megismétlik a Hamupipóké, amelynek mullokori előadásán a gyermekszereget oly kitűnően mulatott.

A drámai együttes a Sztambul rózsája előadásai alatt serenényen készal a legközelebbi drámai bemutatóra: „A románra” Majbényi vezetésével és terve vette az igazgatóság. Schakespeare tragé diajának a Hamletbejelölését, amelyet már négy év óta nem játszottak a féhérvári színpadon.

Mel másor:

Pénteken: Sztambul rózsája.
Szombaton: d. u. Hamupipóke.
este: Sztambul rózsája.
Vasárnap: d. u. Madarász...
este: Sztambul rózsája.

Mozi.

— Az Apolló igazgatósága közli:
Az Apolló igazgatósága közli:
A kurozsló. Földes Imrénnek ilyen című nagyhatású színműve, melyet a legelső magyar filmgár alkalmazott filmre Kertész Mihály rendezésében pénteken szombaton és vasárnap kerül bemutatásra az Apollóban. A pompás filmalkotás főszerepeit Csörtös Gyula a Vig színház kitűnő művésze és Lenkeffy lca játszik. Előadások köznapokon 6 és fél 9 órákor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak.

— Uránia mozgószínház hírsi.
Az Uránia igazgatósága közli:
A maharadza gyöngye. A Nordisk különlegessége között is feltűnést kellett a film, melyet az Uránia pénteken (fél 7 órákor egy előadásban), szombat és vasárnap mutat be. Ez a fantasztikus indiai történet képrázatos pompa és bá mulatos mestéri tudással van beállítva. A helyszínen felvett remek tjak, az indiai udvarnál levő ünnepélyek általános meglepetést fognak kelteni.

Hirdetés.

Söréd község határában mintegy 2 katasztrális hold területű szőlőm, présházal (melyben 2 lakható szoba, istálló és borpince van) eladó. Bővebb felvilágosítást a tulajonosa kézséggel ad. Ugyanott 6 hektó 1917. évi bor eladó.

Özv. Szabó Sándorne
Csákvár.

Szefehérvár, sz. ktr. város polgármesterelő 13667/1917. — 28.

Hatósági hirdetés.

A folyamatban levő rekvi rálás alkalmával több helyen olyan terményfeleslegek kerültek elő, amelyekről nyilvánvaló, hogy szándékos elrejtés célzatával tetettek félre.

Mint hogy a legszentebb hazafiasság ellen vét az, aki bűnös érzésből terményfeleslegét a hadsereg és a hatósági ellátásra utalt polgárok nélkülözhetetlen szükségletei elől elvonja, bizonyára semmi érdemzet és kíméletet nem érdemel.

Epen ezért egyrészből saját érdekében cselekszik, mert a jövőbeli ellátásnak biztosítását segíti elő, másrészből elismerést érdemlő hazafias munkát végez az, aki az eltitkolt, elrejtett készleteket a hatóság nál felfelenti és lehetővé teszi azt, hogy ezek a hatóság rendelkezése alá kerüljenek, az elrejtők, eltitkolók, pedig vegyék méltó büntetésüket.

Az Országos Közélelmészési Hivatalnak a most folyó rekvi rálást elrendelő 150000/1917 számú rendeletére utalással felkérem a város polgárait, hogy amennyiben ilyen elrejtett készletekről tudomást vesz, jelentsék be azonnal Kerekes Lajos dr. városi főjegyzőnél a szükséges intézkedések haladéktalan megtehetése végett.

A feljelentők az elkobzott termékek értékéből jutalékban részesülnek.

Szefehérvár 1918. jan. 10.
Dr. Kerekes Lajos
polgármester h.

APRÓHIRDETESEK

— Székesfehérvári kurozsló
vételnél, lakáskeresésnél, kiadásnál a legalkalmasabb és legkérvezelebb mód, ha az apró hirdetésekben közléstesszük. A hirdetés eredménye tekintettel a Fejérmegyei Napló rendkívül nagy ellenértékére, biztos. A Fejérmegyei Napló székesfehérvárott az egész város olvassa, mindenütt megtalálható. Sőt a vármegye minden közsegeben nagy ellenértékű örend. — Ezenkívül az ország minden részébe jár, sőt külföldre is. Az apróhirdetés díjszabása olcsó. Az apróhirdetés levelezőlap, telefon útján is feladható. Vi dekről legelcszerűbb postautal vanyon-külföldi a szöveget és az hirdetést art. Czes hirdetekeknél szerződés köthető s akkor díj kedvezmény is jár.

A székesfehérvári kath. cseled oththon vezetésére s a cseledképzésre alkalmas, tapasztalt, erélyes, kellő műveltségű s egészséges vezetőnőit keres az intézet felügyelősege. A további feltételekről felvilágosítást ad özv. Sándor Kálmáné. (Székesfehérvár, Vörösmarty-tér 3. sz. II. em.)

Cipész-segéd felvétetik. Sülő-utca 8. sz.

Gazdasszonyi vagy házvezetőnő állást keres egy jó családból származó, főzésben és baromfi tenyésztésben jártas s több évi tapasztalattal bíró nő. Cim a kiadóhivatalban.

Aimási telep első utcában, a batodik ház eladó.

Tenyézzskakasok eladók. Sorpince utca 15.

Vasgyárnál a dísnőbűdi díj. ben fekvő elsőrendű buzaöldet 1918 január 13 án vagyis vasárnap eleőlőt Kosuth utca 10 szám alatti ügyvédi irodában önkéntes árverésen eladom. Dr. Csöppentzky Mihály ügyvéd.

Kifutófiúk felvétetnek Knazovitzky divatruházában.

Butorozott szoba előszobával kiadó, Széchényi utca 26. sz. a.

Uránia-színház

Péntek, szombat, vasárnap, január hó 11, 12 és 13 án:
Gunnár Tolmács
főszereplésével!!!

A maharadza GYÖNGYE.

Fantasztikus indiai történet képrázatos pompával 4 felv. Pénteken a 17 es hónapéki javára rendezett előadások ki vól a Maharadza gyöngye csak egy előadásán fél 7 órákor kerül színre.

NAGY KERESETHEZ JUT,
ha a
FEJÉRMEGYEI NAPLOT
és az **UJ LAPOT**
árusítja.
Lapkithordásra vállalkozók a kiadó hivatalban jelentkezzenek.
Éves állás, biztos jövedelem.

Apolló-színház.

Péntek, szombat, vasárnap, január hó 11, 12 és 13 án:
A kurozsló

Földes Imre színműve 4 felv.
Főszereplők:
Csörtös Gyula és Lenkeffy Jea.
Kiegészítő műsor.
Előadások köznapokon 6 és fél 9 órákor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak.

A Fejérmegyei Napló telefonszáma: Szerkesztőség és kiadóhivatal 2-08. Nyomda 2-08. Megjelenik vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap este 8 órákor.